

Největší potíží byla s jídlem, ale ta se ukázala jako zbytečná, protože velitel i milicionáři rádi jedli s milionáři, a co jim přiváželi z milicionářských kasáren, tím se krmila prasata, která koupil milionář, továrník na umělé chrupy, takže nejdřív tady bylo deset, pak dvacet prasátek a všichni se těšili na zabíjačku, protože tady byli milionáři velkořezníci, kteří slibovali takové pochoutky, že milicionáři se olizovali napřed a sami dávali zlepšováky, jaké speciality se dají dělat z prasat. A potom se tady vařilo asi tak, jako se vařilo ne v internátech pro budoucí kněze, ale tak jako se vařilo v bohatých klášterech, jako vařili třeba křižovníci. Když nějakému milionáři došly peníze, tak velitel milicionářů poslal milionáře, aby si skočil domů pro peníze, nejdřív s ním jezdil milionář přestrojený za civilistu, ale pak stačila přísaha a internovaný si mohl sjet do Prahy pro peníze, vybrat ve spořitelně z knížky, z toho milionu nebo miliónů, protože velitel jim dal potvrzení, že ty peníze jsou pro veřejnosprávní účely.

Otázky:

1. Z kolika vět se uvedená ukázka skládá? Proč autor používá takový typ vět?
2. Jaký slohový postup používá?
3. Co je tématem ukázky?
4. Charakterizujte jazykovou stránku. Najděte slovní hříčky.
5. Vysvětlete slova: milicionář, křižovníci, civilistu, internovaný.
6. Najděte v textu složená slova.
7. Najděte slova univerbizovaná. Uveďte jejich spisovnou podobu.
8. Najděte slovo pomnožné. Vysvětlete podstatu pomnožných jmen.
9. Najděte v textu slova, která mají mužský rod, a zařaďte je k jednotlivým vzorům.
10. Podle jakého vzoru skloňujeme slovo internovaný?
11. Najděte slovesa v trpném rodu.
12. Ve třetím souvětí najděte základní skladební dvojice. Určete v nich nevyjádřený podmět, několikanásobný přísudek, přísudek jmenný se sponou.
13. Najděte v textu vedlejší větu přívlastkovou, příslovečnou způsobovou, podmínkovou, příčinnou, účelovou.

Odpovědi:

1. Ze tří souvětí. Dlouhá souvětí umožňují zachytit volný proud myšlenek.
2. Vyprávěcí.
3. Hlavní hrdina vypráví zážitky z internačního tábora. O tom, jak výborně jedli, protože to platili milionáři.
4. Hovorová čeština: zlepšovák, spisovně zlepšovací návrh, internovaný, spisovně internovaný muž. Univerbizovaná slova. Užívá humornou formu. Použití slov: milionáři-milicionáři. Jsou si zvukově blízka, v kontextu však mají mít protikladné postavení. Další humorné spojení: továrník na umělé chrupy – metonymie, spojení milionu nebo spousty miliónů.
5. Milicionář - příslušník milice, ozbrojené složky, které využívala komunistická strana, křížovník – příslušník rytířského řádu křížovníků s červenou hvězdou, civilista – nevoják, internovaný - od internovat – omezit svobodu pohybu.
6. Velkořezníci, veřejnosprávní.
7. Zlepšovák. Spisovně - zlepšovací návrh.
8. Kasárna. Jsou to slova, která mají jen tvar množného čísla, i když označují jednotlivost.
9. Podle vzoru
pán: továrník, velkořezníci, křížovníci
hrad: zlepšovák, v internátech, v klášterech, milionu, účely
muž: velitel, milicionáři, s milionáři, pro kněze
stroj: peníze
předseda: civilista
soudce není zastoupen
10. Jedná se o zpodstatnělé přídavné jméno, takže podle vzoru mladý.
11. Bylo tady, vařilo, ne vařilo.
12. Peníze došly, velitel poslal, (nevyjádřený podmět on) skočil, milionář jezdil, přísaha stačila, internovaný si mohl sjet, vybrat si (několikanásobný přísudek), velitel dal, peníze jsou pro účely (přísudek jmenný se sponou).
13. Vedlejší věty přívlastkové: která koupil milionář, kteří slibovali takové pochoutky, že milicionáři se olizovali napřed a sami dávali zlepšováky, jaké speciality se dají dělat z prasat, že ty peníze jsou pro veřejnosprávní účely.
Příslopečná způsobová: jako se vařilo ne v internátech pro budoucí kněze, ale tak jako se vařilo v bohatých klášterech, jako vařili třeba křížovníci.
Příslopečná podmínková: když nějakému milionáři došly peníze.
Příslopečná příčinná: protože tady byli milionáři velkořezníci, protože velitel jim dal potvrzení.
Příslopečná účelová: aby si skočil domů pro peníze.

Seznam literatury:

HRABAL, Bohumil. Obsluhoval jsem anglického krále. Praha: MLADÁ FRONTA, 2000. ISBN 80-204-0857-6. Strana 185.

Slovník spisovné češtiny pro školu a veřejnost. 2. vydání. Praha: ACADEMIA 2000. ISBN 80-200-0493-9.